

Брюксел, 22.11.2018 г.
COM(2018) 762 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за изпълнението на Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превози на отпадъци

**Образуване, третиране и превоз на опасни отпадъци и други отпадъци в
държавите — членки на ЕС за 2013—2015 година;
упражняване на правомощието за приемане на делегирани актове**

{SWD(2018) 468 final}

**ОБРАЗУВАНЕ, ТРЕТИРАНЕ И ПРЕВОЗ НА ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ
ОТПАДЪЦИ В ДЪРЖАВИТЕ — ЧЛЕНКИ НА ЕС ЗА 2013—2015 ГОДИНА;
УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВОМОЩИЕТО ЗА ПРИЕМАНЕ НА ДЕЛЕГИРАНИ
АКТОВЕ**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз („ЕС“) е страна по Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане от 22 март 1989 г. („Конвенцията“). Конвенцията служи за защита на здравето на човека и околната среда от вредните въздействия на опасните отпадъци.

Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно превози на отпадъци¹ („Регламентът“) транспонира Конвенцията в правото на ЕС и е пряко приложим в държавите членки. Той беше изменен през 2014 г. с Регламент (ЕС) № 660/2014².

Всяка календарна година, всяка държава членка предава на Секретариата доклад за изпълнението на Конвенцията през предходната календарна година. Копие от този доклад („докладът за Базелската конвенция“) се изпраща също на Комисията заедно с допълнителна информация под формата на отговор на въпросник за изпълнението („въпросникът на ЕС“)³.

На всеки три години Комисията изготвя доклад за изпълнението на базата на докладите за Базелската конвенция и въпросниците на ЕС. Това е петият доклад за изпълнението, обхващащ периода 2013—2015 г. Подробности за докладите на държавите членки могат да се намерят в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

В Конвенцията се използват термините „внос“ и „износ“ за всеки превоз за и от дадена държава, която е страна по Конвенцията. Съгласно правото на ЕС тези термини се прилагат само за превози за и от ЕС като цяло. В настоящия документ термините се използват в кавички и се дефинират в съответствие с Конвенцията.

Всички числови данни са приблизителни и закръглени.

Упражняване на правомощието за приемане на делегирани актове

С член 58 от Регламента на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 58а за изменение на приложенията към Регламента. Целта е да се отразят одобрените изменения на списъка на отпадъците, приет в съответствие с член 7 от Директива 2008/98/ЕО, да се отразят решенията, взети съгласно съответните международни конвенции и споразумения, и да се вземат предвид промените, договорени по Базелската конвенция и Решението на ОИСР⁴. В член 58, параграф 2 се определя, че това правомощие се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от 17 юли 2014 г. От Комисията се

¹ ОВ L 190, 12.7.2006 г., стр. 1.

² ОВ L 189, 27.6.2014 г., стр. 135.

³ Член 51, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 1013/2006.

⁴ Решение C(2001)107/final на Съвета на ОИСР.

изисква да изготви доклад относно делегирането на правомощия до девет месеца преди изтичането на петгодишния период.

Правомощието за делегиране съгласно член 58 беше предоставено на Комисията чрез изменение, въведено с Регламент (ЕС) № 660/2014, който започна да се прилага от 1 януари 2016 г. От тази дата Комисията не е упражнявала правомощията, делегирани ѝ съгласно Регламента, тъй като не е имало промени в списъка на отпадъците, приет в съответствие с член 7 от Директива 2008/98/ЕО, нито важни и относими решения или изменения, приети съгласно съответните международни конвенции и споразумения, като Базелската конвенция и Решението на ОИСР, които биха обосנוвали пропорционалното упражняване на тези правомощия. Въпреки това Комисията приема, че такива изменения е възможно да бъдат приети съгласно Базелската конвенция през следващите няколко години.

2. ДОКЛАДВАНЕ ОТ СТРАНА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Към момента на изготвянето на този доклад всички 28 държави — членки на ЕС, бяха представили отговори както на доклада за Базелската конвенция, така и на въпросника на ЕС за 2013—2015 г.

Що се отнася до данните за общите количества отпадъци, превозени между държавите членки, бяха установени несъответствия между количествата, докладвани от страните „износители“ и страните „вносители“ (таблици 2-48 до 2-50). За категорията „всички нотифицирани отпадъци“ тези несъответствия варират от 2 % (2013 г.) до 12 % (2014 г.). Сходни тенденции бяха установени за опасните отпадъци и за всички други нотифицирани отпадъци. Едно от възможните обяснения за това несъответствие е, че отпадъците, превозени от територията на съответната държава в края на календарната година, могат да се разглеждат като „изнесени“ през тази година от държавата членка, която ги е превозила от своята територия, докато приелата ги държава членка може да ги разглежда като „внесени“, едва след третирането им през следващата година. В подобни случаи „изнесените“ количества по всяка вероятност ще бъдат по-големи от „внесените“ за дадена година, докато обратното може да се наблюдава през следващата година. Освен това някои държави членки не включват последователно в своите доклади за Базелската конвенция превозите на нотифицирани отпадъци, които не попадат в обхвата на Конвенцията, тъй като не са правно задължени да го правят. Други несъответствия е възможно да се дължат на ръчната обработка на данните от документи на хартиен носител, тъй като изцяло електронните системи все още не функционират.

3. ОБРАЗУВАНЕ НА ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

В докладите за Базелската конвенция държавите членки предоставят информация за общото количество образувани опасни отпадъци и „други отпадъци“. Опасните отпадъци се определят в съответствие със списъка на потоците от отпадъци и/или компонентите (позиции Y1 — Y45 по категориите от Конвенцията) и по определени опасни характеристики. Освен това, ако националното законодателство класифицира даден отпадък като опасен, той се счита за опасен и ако за него е нотифициран Секретариатът на Конвенцията. Съгласно Конвенцията „други

отпадъци“ означава битови отпадъци (позиция Y46) и остатъци, произхождащи от изгарянето на битови отпадъци (позиция Y47). Тези категории отпадъци подлежат на контрол, подобен на приложимия за опасни отпадъци съгласно Конвенцията. В раздел Г от работния документ на службите на Комисията е даден пълен списък на кодовете Y съгласно Конвенцията.

Към момента на изготвянето на настоящия доклад данните за общото количество опасни отпадъци, образувани през 2015 г., не бяха пълни, тъй като 11 държави членки не бяха предоставили информация (таблица 2-1). Освен това пет държави членки са пропуснали данните за 2014 г., а пет не са предоставили данни за 2013 г. Тези пропуски в данните бяха запълнени чрез оценка на липсващите числови данни въз основа на данни от предшестващите години.

През 2015 г. в ЕС-28 са били генерирани 70 милиона тона опасни отпадъци, докато през 2014 г. те са били 71 милиона тона, а през 2013 г. — 75 милиона тона⁵.

През 2013 г. количеството опасни отпадъци, образувани на глава от населението в ЕС-28, е било 148 kg. Тази стойност за 2014 г. е била 141 kg и е намаляла още до 138 kg през 2015 г. (таблица 2-2). Средната годишна стойност за периода 2013—2015 г. е 143 kg.

Германия е генерирала най-голямото количество опасни отпадъци за година, като през 2013 г. тя е произвела 17 милиона тона. До настоящия момент Германия не е предоставила данни за генерирането на опасни отпадъци за 2014 г. и за 2015 г.

От държавите членки, които докладват за генерирането на отпадъци, използвайки кодовете Y, Полша е докладвала за най-голямо количество генерирани отпадъци в категориите Y46 и Y47 — 11 милиона тона през 2015 г.

4. ПРЕВОЗИ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Всички 28 държави членки предоставиха информация за „износа“ на отпадъци в своите доклади за Базелската конвенция за периода 2013—2015 г.

През 2013—2015 г. 1,2 милиона тона опасни отпадъци от държавите членки са били превозени извън ЕС⁶, докато през същия период 6,2 милиона тона са били превозени в ЕС с произход от трети държави.

От 2001 г. до 2015 г. трансграничната търговия с опасни отпадъци в рамките на ЕС и извън него е нараснала с 53 % (таблица 2-6). По-голямата част от този ръст е била от 2001 г. до 2007 г., като между 2008 и 2015 г. е отбелязан спад от 24 %

През 2013—2015 г. Обединеното кралство е било най-големият „износител“ на всички нотифицирани отпадъци (12 милиона тона). То е надминало Нидерландия (8 милиона тона), която е била най-големият „износител“ през периода 2010—2012 г. (таблица 2-9). През 2010 г. Обединеното кралство е започнало да „изнася“ отпадъци за оползотворяване на енергия⁷ и това, както изглежда, е допринесло за

⁵ Данни за минали периоди не са обсъждани, нито са включени в работния документ, тъй като от Евростат бяха установени несъответствия в данните за образуването на отпадъци, докладвани чрез докладите за Базелската конвенция преди 2013 г.

⁶ Само в държави от ОИСР.

⁷ Операция по оползотворяване R1.

ръста на общия му „износ“ през тези години. Както и през периода 2010—2012 г., Франция и Италия са били двамата най-големи „износители“ на опасни отпадъци през 2013—2015 г., превозили общо по 4 милиона тона всяка.

Опасните отпадъци възлизат на 35 % от общото количество отпадъци, докладвани като „изнесени“ от държавите членки през периода 2013—2015 г. (т.е. опасни отпадъци и други нотифицирани отпадъци) (таблици 2-11, 2-12 и 2-13). Кипър, Чешката република, Естония, Латвия, Малта и Румъния се открояват като „износители“ на най-големия процент опасни отпадъци като дял от общия им докладван „износ“, при което опасните отпадъци съставляват 90 % или повече от общото количество отпадъци, „изнесено“ от всяка от тези държави.

В доклада за изпълнение за периода 2010—2012 г. се отбелязва, че количеството отпадъци, класифицирани по кодовете на ЕС или по националните кодове вместо по кодовете Y на Конвенцията, е нараствало. Тази тенденция е продължила: през периода 2013—2015 г. европейските или националните отпадъци (т.е. неопасните отпадъци, класифицирани по националните кодове или кодовете EWC) са станали за пръв път най-голямата категория отпадъци (таблици 2-14 до 2-16) (през 2013 г. и 2014 г.).

Под 1 % от отпадъците са били „изнесени“ без класификация през 2013 г. и 2014 г. (таблици 2-15 и 2-16). През 2015 г. 2 % са били превозени без класификация — всички с произход от Ирландия (таблица 2-14). С изключение на 2015 г., е продължила тенденцията, наблюдавана от 2009 г., процентът на превозените неклассифицирани отпадъци да бъде под 1 % (таблица 2-17).

Въз основа на последните налични данни около 92 % от опасните отпадъци на ЕС се третира в държавата на произход (таблица 2-8). През 2015 г. четири държави членки са „изнесли“ над 40 % от своите опасни отпадъци⁸:

- Ирландия — 78 %
- Люксембург — 84 %
- Малта — 42 %
- Словения — 44 %

През периода 2013—2015 г. около 75 % от опасните отпадъци, „изнесени“ от държавите членки, са били третирани в предприятие за оползотворяване. Тази стойност е била доста постоянна през последните години (таблица 2-18). През отчетния период около 22 % от опасните отпадъци, „изнесени“ от държавите членки, са третирани в предприятие за обезвреждане, докато 1,5 % от опасните отпадъци са третирани „смесено“ (т.е. комбинация от обезвреждане и оползотворяване). В някои случаи за малка част от опасните отпадъци, „изнесени“ от държавите членки не е посочен методът на третиране (под 0,1 %).

През 2013 г. 94 % от всички нотифицирани отпадъци са били „изнесени“ от една държава членка в друга държава членка в рамките на ЕС, като този дял е бил 92 % през 2014 г. и 2015 г. (табл. 2-22). През 2013 г. под 1 % от нотифицираните

⁸ Възможно е по-малките държави да имат недостиг на съоръжения за третиране на опасните отпадъци на своя територия.

отпадъци са били превозени в държави, които не са членки на ОИСР⁹, докато през 2014 г. и 2015 г. този дял е бил 2,5 %. Що се отнася до опасните отпадъци, през 2013 г. 97 % от тях са били „изнесени“ от една държава членка в друга държава членка в рамките на ЕС, като този дял е отбелязал малък спад до 92 % през 2014 г. и 2015 г. (табл. 2-23).

Седем държави членки (Австрия, Германия, Ирландия, Нидерландия, Словения, Франция и Швеция) предоставиха информация за количествата битови отпадъци (позиция Y46), които са били „изнесени“ за обезвреждане през 2013—2015 г. (таблица 2-39). От тях само Швеция докладва, че е „изнесла“ битови отпадъци за наземно депониране (например депа)¹⁰, като през 2013—2015 г. са превозени 3 000 тона в рамките на ЕС.

Осем държави членки (Австрия, Германия, Ирландия, Италия, Нидерландия, Обединеното кралство, Финландия и Чешката република) са докладвали за „износ“ на битови отпадъци за оползотворяване за енергия¹¹ през 2013—2015 г. (таблица 2-40). С изключение на Австрия, Германия и Франция, които са превозвали както на територията на ЕС, така и за държави от ОИСР, които не са членки на ЕС, всички останали държави членки, „изнасяли“ с цел оползотворяване за енергия, са правили това единствено на територията на ЕС. Обединеното кралство е било със значителна преднина най-големият „износител“ на битови отпадъци за оползотворяване за енергия, като е превозило 7 милиона тона през тригодишния период.

16 държави членки (Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Ирландия, Кипър, Люксембург, Малта, Нидерландия, Обединеното кралство, Португалия, Словакия, Финландия, Франция и Хърватия) са докладвали, че са „изнесли“ битови отпадъци за „други“ видове оползотворяване (т.е. оползотворяване, различно от R1), всички единствено на територията на ЕС (таблица 2-40). Отново Обединеното кралство е било най-големият „износител“ с 352 000 тона през 2013—2015 г.

5. ПРЕВОЗИ НА ОТПАДЪЦИ ЗА ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ

Всички държави членки предоставиха информация за „внос“ на отпадъци в своите доклади за Базелската конвенция за периода 2013—2015 г.¹²

През 2013 г. 19 милиона тона нотифицирани отпадъци са били превозени в държави членки от други държави членки и трети държави, от които 9 милиона тона са били опасни (таблица 2-30). Тази стойност е нараснала на 25 милиона тона през 2014 г., от които 7 милиона тона са били опасни, и на 24 милиона тона през 2015 г., от които 10 милиона тона са били опасни (таблицы 2-29 и 2-28).

Това нарастване на „вноса“ следва определена тенденция: считано от 2001 г., количеството нотифицирани отпадъци, „внесени“ в държавите членки, се е

⁹ В настоящия доклад под „държави от ОИСР“ се разбират „държави, за които се прилага Решението на ОИСР (т.е. Решение C(2001)107/Final)“. Аналогично, под „държави, които не са членки на ОИСР“ се разбират „държави, за които това решение не се прилага“.

¹⁰ Операция по обезвреждане D1: обезвреждане в или върху земя (например депа и др.).

¹¹ Операция по оползотворяване R1: използване по принцип за гориво или за други средства за генериране на енергия.

¹² Малта не е докладвала за „внос“ на никакви опасни или други отпадъци през 2015 г.

увеличило с 222 %, като увеличението между 2010—2012 г. и 2013—2015 г. е било 41 % (таблица 2-35). Количеството опасни отпадъци, „внесено“ в държавите членки (таблица 2-36) е нараствало с почти един и същ процент между 2001 г. и 2015 г., 225 %, което е в съответствие с ръста на „вноса“ на всички нотифицирани отпадъци.

През периода 2013—2015 г. Германия отново е била най-големият „вносител“ на всички нотифицирани отпадъци, „внасяйки“ 19 милиона тона (таблицы 2-28 до 2-30). Нидерландия е била вторият по големина „вносител“ през тригодишния период с 13 милиона тона, изпреварвайки Франция (втория по големина „вносител“ през 2010—2012 г.), която е отишла на трето място с 11 милиона тона. Във всички тези държави има значително търсене на суровини за инсталациите за изгаряне на битови отпадъци, което допринася за ръста на общите им „внесени“ количества. Германия също така е „внесла“ най-много опасни отпадъци през периода 2013—2015 г. (8 милиона тона), а в този случай Франция (7 милиона тона) е „внесла“ повече от Нидерландия (3 милиона тона).

През 2015 г. 81 % от опасните отпадъци, превозени в държавите членки, са били третиращи с цел оползотворяване и 19 % — с цел обезвреждане (таблица 2-31). За отчетния период средните стойности на дела на „внесените“ опасни отпадъци, третиращи с цел оползотворяване и обезвреждане, са съответно 78 % и 22 %. Под 0,1 % са били подложени на „смесено“ третиране (т.е. комбинация от обезвреждане и оползотворяване) или докладвани като „внасяни“ за непосочено третиране. Делът на опасните отпадъци, „внесени“ за обезвреждане, е по-голям отколкото през 2001 г., когато е бил 11 %. Делът на отпадъците, „внесени“ за обезвреждане, е отбелязвал малък спад през последните периоди на докладване — от 25 % през 2007—2009 г. на 24 % през 2010—2012 г. и 22 % през 2013—2015 г.

Германия е била с най-големия дял (46 %) опасни отпадъци, „внесени“ за обезвреждане през 2013—2015 г. Това се дължи вероятно на факта, че тя има повече съоръжения за безопасно обезвреждане на опасни отпадъци отколкото останалите държави — членки на ЕС. Франция е била с най-големия дял (32 %) опасни отпадъци, „внесени“ за оползотворяване през 2013—2015 г. Германия е била втора с малка разлика (29 %). Това отново се дължи по всяка вероятност на факта, че тези държави имат подходящи съоръжения за третиране.

Както и през 2010—2012 г., почти всички опасни и други нотифицирани отпадъци, „внесени“ в държавите членки през периода 2013—2015 г., са дошли от други държави от ЕС и ЕАСТ (таблица 2-35). Вzeti заедно, на тези два източника се падат 98 % през 2013 г., 99 % през 2014 г. и 98 % през 2015 г. Този дял е останал много стабилен след 2001 г., като е вариал понякога само с един процентен пункт. Междувременно на държавите от ЕС и ЕАСТ общо се падат почти всички опасни отпадъци, изпратени в държави членки през 2013—2015 г. През 2013 г. и 2014 г. на тях се падат 97 %, а през 2015 г. — 96 % от общото количество.

Количеството опасни отпадъци, „внесени“ от държави, които не са членки на ОИСР, се е увеличило почти девет пъти след 2001 г.¹³; взето обаче в проценти от

¹³ Данните от превозите за държавите членки, които са се присъединили към Европейския съюз след 2004 г., са събрани от докладите, представени съгласно Базелската конвенция.

общото количество опасни отпадъци, „внесени“ в ЕС, то остава малко и е нараснало само от 1 % до 2 % след 2001 г. (таблица 2-36).

6. НЕЗАКОННИ ПРЕВОЗИ, ИНСПЕКЦИИ И МЕРКИ ЗА ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Информация за всички незаконни превози се докладва от държавите членки във въпросника на ЕС. 25 държави членки докладваха за наличие на незаконни превози, с изключение на Латвия, Люксембург и Малта.

Всичките 28 държави членки предоставиха информация за броя на проверките на място, извършени на превози на отпадъци или при свързаната с това операция по оползотворяване и обезвреждане, но само 11 държави членки дадоха отговорите си по години в съответствие с формата на въпросника на ЕС, в който се иска броят на извършените проверки и броят на установените незаконни превози. Освен това не всички държави — членки на ЕС, дадоха подробности за мерките за принудително изпълнение, въведени с цел предотвратяване на незаконни превози на отпадъци. Тази несъгласуваност при докладването води до некачествени данни, което означава, че могат да се направят само твърде предпазливи заключения.

Държавите членки дадоха отговор с различна степен на подробност на този въпрос, тъй като са изтълкували по различен начин термина „проверка на място“. Някои например предоставиха подробности за изолирани случаи на физически проверки, а други дадоха информация и за административни проверки. Важно е да се отбележи, че невинаги е възможно да се разбере кое определение е използвано — дори за държавите членки, докладвали в предписания формат, тъй като това не е изрично посочено.

Комисията вече предприе стъпки за подобряване на съгласуваността при докладването на държавите членки по този въпрос. В съответствие с изменението, въведено с Регламент (ЕС) № 660/2014, неопределеният термин „проверка на място“ бе заменен с термина „инспекция“, който сега е определен в Регламента. Тъй като тази промяна влезе в сила от 1 януари 2016 г., от държавите членки, които докладват за инспекции, се очаква да бъдат по-последователни през следващия отчетен период.

През 2013—2015 г. са били докладвани общо 2 800 незаконни превоза на отпадъци — повече от 2 500-те случая, докладвани през 2010—2012 г.¹⁴ Общият брой на докладваните проверки също е нараснал от около 450 000 през 2010—2012 г. на приблизително 600 000 през 2013—2015 г., на което може би се дължи по-големият брой на откритите незаконни превози.

През 2013—2015 г. Белгия е докладвала за най-много незаконни превози — общо 644 случая, представляващи 23 % от всички случаи, докладвани в ЕС-28 през периода 2013—2015 г. Нидерландия е докладвала втория по големина брой с 493 случая (18 %), следвана от Обединеното кралство с 385 (14 %). Това са и трите държави членки, докладвали за най-много проверки на място за превози на отпадъци, което по всяка вероятност обяснява защо са били открити повече незаконни превози. Причината за големия брой случаи, докладвани от Нидерландия

¹⁴ Някои от тези случаи може да са докладвани два пъти, т.е. както от получаващата, така и от изпращащата държава.

и Обединеното кралство, може, както се предполага в доклада на Мрежата на ЕС за прилагане и спазване на правото в областта на околната среда (IMPEL) относно мерките за привеждане в изпълнение през 2014—2015 г., да се окаже също така фактът, че тези държави са с излаз на море и могат да извършват проверки на превози по данни от морските превозвачи и митническите служби¹⁵.

В доклада на IMPEL се посочва, че в 31 участващи държави (ЕС-28 плюс Норвегия, Сърбия и Швейцария) са били проведени 4 787 административни и 12 396 проверки на превози. От тях 28,7 % (около 4 930) са били инспекции на превози на отпадъци, като 815 превоза са били установени като незаконни. От друга страна, в докладите на държавите членки до Комисията са посочени приблизително 2 000 незаконни превоза за 2014 г. и 2015 г. Счита се, че числовите данни на IMPEL предоставят по-скоро моментното състояние на съответната дейност в участващите държави, отколкото точна картина на дейностите по правоприлагане в ЕС.

Следва също да се отбележи, че липсата на докладване от страна на Латвия, Люксембург и Малта не означава непременно, че в тези държави членки не е имало незаконни превози. Това говори по-скоро за ниска честота и липса на насоченост на инспекциите.

13 държави членки (Австрия, Белгия, Германия, Естония, Италия, Латвия, Малта, Полша, Словакия, Словения, Франция, Хърватия и Чешката република,) предоставиха данни за санкции, които могат да бъдат наложени по силата на националното законодателство на лица, извършващи незаконни превози на отпадъци. 12 от тях съобщиха подробности за финансовите санкции (с изключение на Германия). Максималната възможна финансова санкция беше докладвано от Чешката република, където както физическите, така и юридическите лица, могат да бъдат глобявани със суми до 2 млн. EUR. Естония, Латвия и Словения имат по-високи нива на глобите за юридически лица спрямо тези за физически лица, а Малта има най-голямата минимална глоба за извършители на повтарящи се нарушения, макар че максималната глоба остава същата.

Седем държави членки (Белгия, Германия, Италия, Малта, Полша, Финландия и Франция,) предоставиха информация относно присъди на лишаване от свобода, които могат да бъдат наложени като санкции по силата на националното законодателство. Най-голямата от посочените присъди — 10 години за значителна вреда на околната среда — е в Германия. Двегодишната присъда е, както изглежда, обичайна санкция — такъв срок е посочен от Италия, Малта Финландия и Франция,.

Данните не са съвсем достатъчни, за да се направят заключения относно това дали по-големите глоби и присъди на лишаване от свобода имат възпиращо действие върху незаконния превоз на отпадъци. Интересно е, че Белгия докладва за най-големия общ брой незаконни превози, при все че глобите ѝ са втори и трети по големина (до 500 000 EUR във Фландрия и до 1 000 000 EUR във Валония), а могат да се налагат и присъди на лишаване от свобода.

¹⁵ IMPEL — Мерки на TFD за правоприлагане (2016 г.), доклад за проекта (2014—2015 г.), „Enforcement of the European Waste Shipment Regulation“ (Прилагане на европейския Регламент за превоза на отпадъци), <https://www.impel.eu/wp-content/uploads/2016/10/IMPEL-Enforcement-Actions-2014-15-FINAL-report.pdf>

7. ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Докладване и качество на данните

За отчетния период (2013—2015 г.) всичките 28 държави членки представиха отговори както на доклада за Базелската конвенция, така и на въпросника на ЕС.

Повечето несъответствия в данните за общите количества отпадъци, превозени между държавите членки, бяха установени за количествата, докладвани като „изнесени“ и „внесени“. За всички нотифицирани отпадъци най-много неточности имаше за отчетната 2014 година, когато „внесеното“ количество е било с 12 % по-голямо от „изнесеното“, докато за опасните отпадъци най-малко точна е 2015 г., където „внесеното“ количество е с 19 % по-голямо от „изнесеното“.

Превози на отпадъци

По-голямата част от опасните отпадъци се третира в държавата по произход, като 23 държави членки „изнасят“ под 25 % от своите опасни отпадъци. През 2015 г. Ирландия, Люксембург, Малта и Словения са били най-големите „износители“ на опасни отпадъци, като са изнесли над 40 % от опасните си отпадъци.

През 2013—2015 г. 1,2 милиона тона опасни отпадъци са били превозени извън ЕС от държави членки, докато през същия период 6,2 милиона тона са били превозени в ЕС от трети държави (таблица 2-41)¹⁶. ЕС остава следователно нетен „вносител“ на опасни отпадъци, като е „внесъл“ 5 милиона тона повече, отколкото е „изнесъл“. Тъй като ЕС е образувал 216 милиона тона опасни отпадъци през тригодишния отчетен период, това означава също така, че под 1 % от образуваните отпадъци са били „изнесени“ от ЕС.

Швеция е единствената държава членка, докладвала за „износ“ на отпадъци от позиция Y46 в рамките на ЕС за операция по обезвреждане D1 (например депа), като е превозила общо 3 000 тона през 2013—2015 г. Австрия, Германия, Ирландия, Италия, Нидерландия, Обединеното кралство, Финландия и Чешката република докладваха за „износ“ на битови отпадъци за оползотворяване за енергия (за използване като гориво), като Обединеното кралство е било със значителна преднина най-големият износител за тази цел с превози от 7 милиона тона в рамките на ЕС през 2013—2015 г.

Делът на опасните отпадъци, „изнесени“ от държавите членки за оползотворяване, е останал доста постоянен след 2001 г., като през периода 2013—2015 г. той е възлизал на около 75 %. Междувременно делът на опасните отпадъци, превозени за обезвреждане, е нараснал от 16 % през 2001 г. до 24 % през 2015 г. Това обаче отговаря само на 2 % от всички образувани опасни отпадъци (както бе посочено по-горе, повечето опасни отпадъци се третират в държавата на произход).

ЕС като цяло не изглежда да е по-близо до самодостатъчност при третирането както на всички нотифицирани отпадъци, така и на специфично опасни отпадъци, отколкото е бил през 2001 г. Процентните дялове и на двата вида отпадъци, превозвани *на територията* на ЕС са се променяли през последните 15 години, но през 2015 г. и двата дяла са изостанали малко от стойността си през 2001 г. (92 % в

¹⁶ Опасни отпадъци не са били изнасяни в държави, които не са членки на ОИСР.

сравнение с 93 % за всички нотифицирани отпадъци и 91 % в сравнение с 95 % за опасните отпадъци).

Незаконни превози на отпадъци

През 2013—2015 г. са били докладвани 2 800 незаконни превоза на отпадъци — ръст от 12 % спрямо 2 500-те случая, докладвани през 2010—2012 г. Годишното нарастване, наблюдавано през периода 2010—2012 г., обаче не е продължило, като незаконните превози са намалели до 800 през 2013 г., преди да се стабилизируют на 1 000 през 2014 г. и 2015 г. За сравнение, в доклада на IMPEL са установени 815 незаконни превоза на отпадъци през периода 2014—2015 г.

Данните, предоставени от държавите членки за броя на проверките на място, са много променливи. Отговорите съдържат различна степен на подробност и различни тълкувания на термина „проверка на място“. Като цяло, интересно е да се отбележи, че общият брой на докладваните проверки е нараснал от около 450 000 през 2010—2012 г. до приблизително 600 000 през 2013—2015 г., на което може би се дължи по-големият брой на откритите незаконни превози.

12 държави членки предоставиха подробности за финансовите санкции, които могат да бъдат наложени на лица, превозващи отпадъци незаконно. Седем дадоха подробности относно присъдите на лишаване от свобода. От отговорите на други държави членки следва, че те използват също тези възпиращи механизми, но не предоставят подробности в отговорите си. Следователно, данните не са достатъчни, за да се направят заключения относно това дали по-големите глоби и присъди на лишаване от свобода имат възпиращо действие върху незаконните превози на отпадъци.

8. СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

В член 60, параграф 2а от Регламента се определя, че преглед на Регламента трябва да се направи до 31 декември 2020 г. Към момента на изготвянето на настоящия доклад Комисията вече беше започнала подготовка за извършване на оценка на Регламента, което е първата стъпка в процеса на неговия преглед. Целта на оценката ще бъде да се прецени дали Регламентът е постигнал своите цели въз основа на пет критерия, а именно ефективност, ефикасност, съгласуваност, значимост и европейска добавена стойност, както и да се определят поуците, извлечени по време на неговото прилагане.